

رام - ۳۲

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

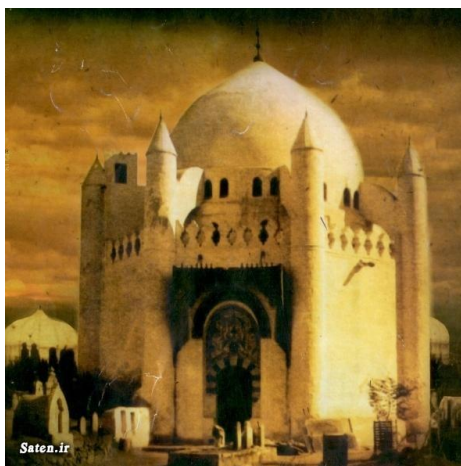
(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

اول اردیبهشت

نخستین روز از اردیبهشت در تاریخ معاصر ایران زمین سالگرد جشنها و عزاهاست. مهمترین رخداد تلخ این روز برای ایرانیان آن است که -معلوم نیست چرا- اعراب وهابی اصرار داشته‌ان در این روز به کشتار شیعه‌ها بپردازند. در این روز به سال ۱۱۸۱ دوازده هزار عرب وهابی به رهبری عبدالعزیز بن محمد بن سعود (دومین شاه آل سعود و داماد محمد بن عبدالوهاب بنیانگذار وهابیت) به شهر کربلا حمله بردند و سه هزار تن از مردم ساکن آن شهر از جمله زنان و کودکان را به جرم شیعه بودن به قتل رساندند. وهابی‌ها شهر را غارت کردند و با اموال مردم به بادیه‌شان در حجاز بازگشتند. بیش از یک قرن بعد در ۱۳۰۵ دوباره وهابی‌ها دسته‌گلی به آب دادند و به خاطر مخالفت‌شان با بزرگداشت آرامگاه بزرگان در مذهب شیعه، پس از درگیری و کشتار آنهایی که می‌خواستند از آثار تاریخی صدر اسلام دفاع کنند، گورستان بقیع مدینه را که آرامگاه امامان و نامداران صدر اسلام در آن قرار داشت، با خاک یکسان کردند. باز هشت دهه گذشت تا وارثان امروزی همین بادیه‌نشینان در این روز وارد عمل شوند. چون در اول اردیبهشت ۱۳۸۳ پنج خودرو در جریان عملیاتی انتحاری در بصره منفجر شدند و مرگ ۷۴ نفر و زخمی شدن ۱۶۰ تن را رقم زدند.

بارگاه گورستان بقیع پیش از آن که به دست وهابی‌ها ویران شود

اول اردیبهشت در ضمن در تاریخ معاصرمان با درگذشت چند تن گره خورده است. یکی که به ناروا نامش فراموش شده، مارشال آلمانی فندین گس است که در پنجشنبه اول اردیبهشت ۱۲۹۵ با دسته‌ای از سربازان عثمانی به یاری مشروطه‌خواهان ایرانی مخالف روس و انگلیس آمد. در این تاریخ اردوی مهاجران که نمایندگان مجلس ایران و سیاستمداران هوادار متحدین را در بر می‌گرفت، بیست و شش روز بود که در کاظمین مستقر شده بودند و در مقابل اشغال ایران به دست روس و انگلیس فعالیت می‌کردند. در این روز سپاه متحد عثمانی‌ها و ایرانی‌ها سلماس و ارزروم را گرفتند و در این میان مارشال گس که از قهرمانان جنگ جهانی اول و فاتح بلژیک بود و با وجود ۹۶ سال سن دوشادوش عثمانی‌ها می‌جنگید، درگذشت و با مراسمی جسد او را تشییع کردند. سرتیپ محمود افشارطوس، رئیس شهربانی دولت مصدق هم در چنین روزی (۱۳۴۲) ناپدید شد تا آن که پنج روز بعد در تپه‌های لشکرک جسدش را کشف کردند.

اول اردیبهشت در ضمن روز جشن عروسی محمدرضا شاه و فوزیه (۱۳۱۷) هم هست. در این روز به مناسبت این جشن در کاخ مرمر بزمی برپا شد که در آن لرد اتین، پرنسس آلیس انگلستان، کنت چیانو داماد موسولینی، کنت شولنبرگ سفیر آلمان و ژنرال ویگان فرانسوی حضور داشتند.

این روز با چند رخداد سیاسی و دینی هم مصادف است. در ۱۲۴۲ بهاء‌الله ادعای پیامبری کرد و پیروانش درست یک قرن بعد در ۱۳۴۲ برای نخستین بار شورای رهبری‌شان را با انتخابات تعیین کردند. در همین روز اخیر (۲ اردیبهشت ۱۳۴۲) دولت امیر اسدالله علم دستور اعزام طلاب قم به خدمت سربازی را صادر کرد. پنج سال بعد (۱۳۴۷) اجلاس حقوق بشر سازمان ملل در تهران برگزار و اوتانت دبیر کل سازمان ملل برای شرکت در آن وارد تهران شد. سال بعد از آن (۱۳۴۸) هم روابط ایران و عراق تیره شد و ارتش ایران به حالت آماده‌باش در آمد.

اول اردیبهشت در ضمن روز تاسیس نهادهای اثرگذار در ایران هم هست. لژ بیداری ایرانیان که مهمترین انجمن مخفی مشروطه‌خواه ایران بود و خاندان فروغی، ادیب‌الممالک فراهانی، سید نصرالله تقوی، شیخ مرتضی نجم‌آبادی و شیخ ابراهیم زنجانی در آن عضویت داشتند در همین روز به سال ۱۲۸۷ تاسیس شد. ملک‌الشعراى بهار در همین روز (۱۲۹۷) نخستین مجله‌ی دانشکده را منتشر کرد که اولین و مهمترین نشریه‌ی ادبی ایران بود و جریان تجدد ادبی را به شکلی میانه‌رو و سنجیده به راه انداخت. در ضمن در همین روز به سال ۱۳۲۸ مجلس مؤسسان تشکیل شد و قانون اساسی را طوری تغییر داد که اختیارات شاه در آن افزون می‌شد.

در سطح جهانی اول اردیبهشت با رخدادهای خشنی تصادم داشته است. آن بخشی که به ایران زمین مربوط می‌شود، در سال ۹۰۵ رخ داد و آن نبرد پانیپات بود که در آن بابر گورکانی بر آخرین شاه دودمان لودی (لوطی) غلبه کرد و ابراهیم لودی را در جنگ از پای در آورد. کمی پیش از آن در سال ۸۸۵ مسیحیان شهر لیسبون پس از سه روز کشمکش همه‌ی ۱۹۰۰ یهودی شهرشان را به قتل رساندند. کمی پس از آن در ۱۱۷۱ تیراندتس که از قهرمانان استقلال کشور برزیل و مبارزان ضد استعمار بود، دستگیر شد و اعدام شد، و بیست و شش سال

بعد وقتی جنگ جهانی اول آغاز شد در این روز (۱۱۹۷) تکخال خلبانان آلمانی منفرد فون ریشت هوفن در جنگ هوایی کشته شد. در زمانه‌ی ما هم به سال ۱۳۴۶ سرهنگ گیورگی پاپادوپولیس چند روز پیش از برگزاری انتخابات در یونان کودتا کرد و رژیم خشن سرهنگها را در یونان روی کار آورد

اول اردیبهشت در ضمن روز تاسیس نهادهای مدنی هم بوده است. در سال ۲۷۹ خورشیدی نخستین نشانه‌ی ورود نویسایی به فیلیپین نمایان شد. قدیمی‌ترین نوشتار این قلمرو کتیبه‌ایست مسی از این دوران که در لاگونا یافته شده و بر اساس متن آن وزیری به نام جایادوه کل بدهی‌های کسی به نام نامواران را می‌بخشد. در ۱۱۶۱ شهر بانگکوک بنیان نهاده شد. اسم آن در ابتدای کار راتاناکوسین بود، و در ۱۳۳۹ شهر برازیلیا پایتخت برزیل هم به طور رسمی تاسیس شد. در ۸۸۸ هانری هشتم به تاج و تخت انگلستان دست یافت. مانیفست فاشیسم به قلم موسولینی هم در همین روز (۱۳۰۴) در مجله‌ی *Il Mondo* منتشر شد.

از رخدادهای فرهنگی این روز دو تا جالبتر از بقیه هستند که یکی اش راست و دیگری دروغ است! در ۱۳۱۳ عکس مشهور هیولای لاک نس در روزنامه‌ی دیلی میل انتشار یافت و هیجان زیادی برانگیخت. چون عده‌ای گمان می‌کردند دایناسوری در دریاچه‌ای در اسکاتلند زندگی می‌کند. تا این که در سال ۱۳۷۸ معلوم شد که این عکس جعلی بوده است! در ۱۳۷۱ هم برای نخستین بار سیاره‌هایی خارج از قلمرو منظومه‌ی خورشیدی کشف شدند و بعدتر معلوم شد این خبر راست بوده.

زادگان اول اردیبهشت عبارتند از شارلوت برونته (۱۱۹۵)، ماکس وبر (۱۲۴۳)، و ملکه الیزابت دوم (۱۳۰۵). در میان رفتگان اول اردیبهشت هم باید از محمد اقبال لاهوری (۱۳۱۷) و سهراب سپهری (۱۳۵۹) از میان ایرانیان و کاسیمو د مدیچی (۹۶۳)، ژان راسین (۱۰۷۸)، و مارک تواین (۱۲۸۹) از میان انیرانیان یاد کرد.